

Deze tabellenbrochure is geldig
voor het jaar 2021

(Versie 14-07-2021)

Tabel 1

Wanneer mest uitrijden

Voor dierlijke mest en zuiveringsslib zijn er verschillende uitrijperiodes. Bepalend voor die verschillen zijn de mestsoort, de grondsoort en of er sprake is van grasland of bouwland. U mag niet uitrijden als de bodem bevroren, besneeuwd of met water verzadigd is. Ook mag u geen mest gebruiken als de bodem wordt bevoeid, beregend of geïnfilteerd.

Zuiveringsslib met niet meer dan 70 gram stikstof per kilogram droge stof mag u onder voorwaarden het hele jaar gebruiken. Meer informatie vindt u op onze website. Op onze website vindt u ook de uitrijregels voor compost, overige organische mest, EG-mest, overige anorganische mest en kalkmestsoorten.

	Grasland				Bouwland			
	Drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib		Vaste mest en steekvast zuiveringsslib		Drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib		Vaste mest en steekvast zuiveringsslib	
	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond	Zand- en lössgrond	Klei- en veengrond
januari				***			*	
februari					****			
maart								
april								
mei								
juni								
juli								
augustus					**	**		
september					**	**	*	
oktober							*	
november							*	
december				***			*	

Uitrijden verboden
 Uitrijden toegestaan

* Bij de aanplant van plantsoen- en fruitbomen mag u vaste dierlijke mest en steekvast zuiveringsslib op bouwland op zand- en lössgrond het hele jaar gebruiken.

** Drijfmest en vloeibaar zuiveringsslib op bouwland mag u op alle grondsoorten gebruiken als:

- u uiterlijk 15 september winterkoolzaad zaait voor zaadwinning in het volgende jaar of;
- u uiterlijk 15 september een groenbemester inzaait of plant die minimaal 8 weken blijft staan voordat het vernietigd wordt of;
- u in het aansluitende najaar bollen plant.

*** Rijdt u vaste strotijke mest uit op klei- en veengrond op grasland? Dan mag u uitrijden van 1 december 2020 tot en met 15 september 2021.

**** Gaat u maïs telen op uw bouwland op zand- en lössgrond? Dan mag u pas drijfmest en zuiveringsslib uitrijden vanaf 15 maart. U moet dan ook eerst uw [maïscperelen op zand- en lössgrond melden](#).

Tabel 2

Stikstof landbouwgrond

Waarvoor gebruiken?

U gebruikt de stikstofgebruiksnormen om uit te rekenen hoeveel stikstof u maximaal mag gebruiken op uw bedrijf. Elk gewas of gewasgroep heeft een stikstofgebruiksnorm.

Hoe te gebruiken?

U rekent met de oppervlakte en het gewas dat op 15 mei wordt geteeld:

- Aantal hectare landbouwgrond op 15 mei x de norm die bij uw gewas en grondsoort hoort.

Dit doet u voor alle gewassen. De uitkomsten telt u bij elkaar op.

Volgteelt

Verbouwt u na de eerste teelt een ander gewas? Dan gebruikt u voor elke volgteelt 1 stikstofgebruiksnorm. Voor enkele gewassen mag u de norm pas meetellen in het jaar van oogsten (zie voetnoot 5).

Staat in de tabel een aparte norm voor een volgteelt? Dan gebruikt u die. In andere gevallen gebruikt u de norm van de eerste teelt. Dit geldt niet voor gewassen waar 'meermalige oogst' is vermeld. Voor deze gewassen geldt de norm het hele jaar en niet voor elke teelt.

Volgteelt na maïs

Teelt u na maïs een groenbemester, tijdelijk grasland of een verplicht vanggewas? Dan mag u voor deze volgteelt geen extra stikstofgebruiksnorm meetellen (zie voetnoot 2 en 6, en tabel 3).

Beweiden of volledig maaien?

U bepaalt in 1x voor uw hele bedrijf of uw grasland wordt gezien als grasland met beweiden of grasland met volledig maaien.

Onder grasland met volledig maaien valt ook grasland, waarop u jongvee weidt van runderen niet ouder dan twee jaar. Het aantal stuks jongvee in de wei is kleiner dan het aantal ouderdieren op uw bedrijf. U mag er ook hobbydieren op weiden.

Winterteelt

Voor gewassen met 'winterteelt' mag u de hele norm in het jaar van inzaai, planten of poten gebruiken. Gebruikt u een deel van de norm in het tweede jaar? Dan is dat maximaal de hoeveelheid die staat bij 'waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)'.

Mengteelt en onderzaai

Bij mengteelt gebruikt u de norm van het gewas dat de meeste winst oplevert. Bij onderzaai gebruikt u de norm van het hoofdgewas. Kunt u na de oogst van het hoofdgewas het ondergewas oogsten? Dan mag u ook voor dit ondergewas de norm meetellen.

Graszaad

Teelt u graszaad en krijgt u in het voorjaar of najaar nog een voedersnede? Dan kunt u het perceel in deze periodes als grasland zien. U rekent naast de norm voor graszaad ook met de norm voor tijdelijk grasland.

Aardappelrassen hoge of lage norm

Voor aardappelrassen is er een hoge of lage norm. Welke u gebruikt hangt af van uw aardappelras. De overzichten van aardappelrassen staan in tabel 2c en 2d. Staat uw aardappelras niet in deze overzichten? Dan gebruikt u de norm voor 'consumptieaardappelrassen overig' of 'pootaardappelrassen overig'. De normen staan op de volgende pagina.

Fritesaardappelen op klei

Voor fritesaardappelen uit tabel 2a die worden geteeld op klei zijn er hogere stikstofgebruiksnormen. Die horen bij de regeling stikstofdifferentiatie. Daarvoor moet u zich eerst aanmelden. De voorwaarden hiervan vindt u op onze website.

Gewas	Klei 2019-2021	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2019-2021	Zuidelijk ¹³ zand 2019-2021	Löss ⁴ 2019-2021	Veen 2019-2021
Grasland (kg N per ha per jaar)					
Grasland met beweiden	345	250 ¹⁴	250 ¹⁴	250 ¹⁴	265
Grasland met volledig maaien ¹	385	320 ¹⁴	320 ¹⁴	320 ¹⁴	300
Tijdelijk grasland² (kg N per ha per periode)					
van 1 januari tot minstens 15 april	60	50	50	50	50
van 1 januari tot minstens 15 mei ³	110	90	90	90	90
van 1 januari tot minstens 15 augustus ³	250	210	210	210	210
van 1 januari tot minstens 15 september ³	280	235	235	235	235
van 1 januari tot minstens 15 oktober ³	310	250	250	250	265
vanaf 15 april tot minstens 15 oktober	310	250	250	250	265
vanaf 15 mei tot minstens 15 oktober	280	235	235	235	235
vanaf 15 augustus tot minstens 15 oktober	95	80	80	80	80
vanaf 15 september tot minstens 15 oktober	30	25	25	25	25
vanaf 15 oktober	0	0	0	0	0
Akkerbouwgewassen (kg N per ha per teelt)					
Consumptieaardappellassen hoge norm (zie tabel 2c) ¹⁵	275	260	208	204	270
Consumptieaardappellassen overig ¹⁵	250	235	188	184	245
Consumptieaardappellassen lage norm (zie tabel 2c) ¹⁵	225	210	168	164	220
Consumptieaardappel, vroeg (loofvernietiging voor 15 juli) ¹⁵	120	120	96	96	120
Pootaardappellassen hoge norm (zie tabel 2d)	140	140	140	140	140
Pootaardappellassen overig	120	120	120	120	120
Pootaardappellassen lage norm (zie tabel 2d)	100	100	100	100	100
Pootaardappelen, uitgroei teelt (loofvernietiging na 15 augustus)	180	165	165	165	170
Zetmeelaardappelen ¹⁵	240	230	184	184	230
Suikerbieten	150	145	116	116	145
Cichorei	70	70	70	70	70
Voederbieten	165	165	132	132	165
Wintertarwe ⁵	245	160	160	190	160
Zomertarwe	150	140	140	140	140
Wintergerst ⁵	140	140	140	140	140
Zomergerst	80	80	80	80	80
Triticale ⁵	160	150	120	120	150
Winterrogge ⁵	140	140	140	140	140
Haver ⁵	100	100	100	100	100
Maïs, bedrijven met derogatie ^{6 15}	160	140	112	112	150
Maïs, bedrijven zonder derogatie ^{6 15}	185	140	112	112	150
Luzerne, eerste jaar	40	40	40	40	40
Luzerne, volgende jaren	0	0	0	0	0
Gras voor industriële verwerking (inzaai in september en eerste jaar)	30	25	25	25	25
Gras voor industriële verwerking (inzaai voor 15 mei en volgende jaren)	310	250	250	250	265
Graszaad, Engels raaigras, 1e jaars	165	150	120	120	155
Graszaad, Engels raaigras, overjarig	200	185	148	148	190
Graszaad, rietzwenkgras	140	130	104	104	135
Graszaad, rietzwenkgras, volgteelt	60	50	40	40	55
Graszaad, veldbeemd	130	100	80	80	105

Gewas	Klei 2019-2021	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2019-2021	Zuidelijk ¹³ zand 2019-2021	Löss ⁴ 2019-2021	Veen 2019-2021
Graszaad, veldbeemd, volgteelt	60	50	40	40	55
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars	85	75	60	60	80
Graszaad, roodzwenkgras, 1e jaars, volgteelt	35	35	28	28	35
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig	115	105	84	84	110
Graszaad, roodzwenkgras, overjarig, volgteelt	45	45	36	36	45
Graszaad, westerwolds	110	100	80	80	105
Graszaad, Italiaans	130	120	96	96	125
Graszaad, overig	90	80	64	64	85
Graszaad, overig, volgteelt	45	45	36	36	45
Graszoden	340	340	272	272	340
Ui, overig	120	120	120	120	120
Zaaiui	170	120	120	120	120
Winterui, 2e jaars plantui	170	155	124	124	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	130	120	96	96	125
Blauwmaanzaad	110	100	80	80	105
Karwij	150	140	112	112	145
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	90	80	64	64	85
Koolzaad, winter	205	190	152	152	195
waarvan ten hoogste voor 31/12 (winterteelt)	45	45	36	36	45
Koolzaad, zomer	120	120	96	96	120
Vlas	70	70	56	56	70
Akkerbouwgewassen, overig	200	185	148	148	190
Bladgewassen (kg N per ha per teelt)					
Spinazie, 1e teelt	260	190	152	152	200
Spinazie, volgteelt	185	145	116	116	150
Slasoorten, 1e teelt	180	165	132	132	170
Slasoorten, volgteelt	105	105	84	84	105
Andijvie, 1e teelt	180	170	136	136	170
Andijvie, volgteelt	90	90	72	72	90
Selderij, bleek/groen	200	185	148	148	190
Prei	245	225	180	180	235
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	100	90	72	72	95
Bladgewassen, overig, eenmalige oogst	150	140	112	112	145
Bladgewassen, overig, meermalige oogst	275	250	200	200	260
Koolgewassen (kg N per ha per teelt)					
Spruitkool	290	265	212	212	275
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	50	50	40	40	50
Witte kool	320	290	232	232	305
Rode kool	285	260	208	208	270
Savooiekool	285	260	208	208	270
Spitskool	285	260	208	208	270
Bloemkool	230	210	168	168	220
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	120	110	88	88	115
Broccoli	270	235	188	188	245
Chinees kool	180	155	124	124	160
Boerenkool	170	155	124	124	160

Gewas	Klei 2019-2021	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2019-2021	Zuidelijk ¹³ zand 2019-2021	Löss ⁴ 2019-2021	Veen 2019-2021
Paksoi	180	165	132	132	170
Raapstelen	140	130	104	104	135
Kruiden (kg N per ha per teelt)					
Kruiden, bladgewas, eenmalige oogst	150	140	112	112	145
Kruiden, bladgewas, meermalig oogsten	275	250	200	200	260
Kruiden, wortelgewassen	200	185	148	148	190
Kruiden, zaadgewassen	100	90	72	72	95
Vruchtgewassen (kg N per ha per teelt)					
Aardbei (wachtbed, vermeerdering)	120	110	88	88	115
Aardbei (productie)	170	155	124	124	160
waarvan ten hoogste na 31/12 (winterteelt)	80	70	56	56	75
Komkommerachtigen (augurk, courgette, meloen, pompoen)	190	175	140	140	180
Suikermaïs	200	185	148	148	190
Stam/stokboon, vers	120	110	88	88	115
Landbouwstambonen, rijp zaad	135	135	108	108	135
Veld- en tuinbonen, vers + rijp zaad	50	50	40	40	50
Tuinbonen, vers/peulen	75	75	75	75	75
Erwt, vers + rijp zaad	30	30	30	30	30
Peul	90	85	68	68	85
Stengel/knol/wortelgewassen (kg N per ha per teelt)					
Asperge (excl. opkweek)	85	75	60	60	80
Knolselderij	200	185	148	148	190
Knolvenkel/venkel	180	165	132	132	170
Koolraap	170	155	124	124	160
Koolrabi	180	165	132	132	170
Kroten/rode bieten	185	170	136	136	175
Winterpeen/waspeen	110	110	110	110	110
Bospeen	50	50	50	50	50
Rabarber	250	230	184	184	240
Radijs	80	80	64	64	80
Schorseneer	170	170	170	170	170
Witlof	100	100	100	100	100
Stengel/knol/wortelgewassen, overig	200	185	148	148	190
Groenbemesters⁷ (kg N per ha per teelt)					
Niet-vlinderbloemige groenbemesters	60	50	50	50	60
Vlinderbloemige groenbemesters	30	25	25	25	30
Graszaadstoppel ter vernietiging in najaar of vroege voorjaar	60	50	50	50	60
Bloembollengewassen⁵ (kg N per ha per teelt)					
Acidantha	255	240	240	240	240
Anemone coronaria	130	125	125	125	125
Fritillaria imperialis	135	130	130	130	130
Hyacint	220	210	210	210	210
Iris, grofbollig	170	160	160	160	160
Iris, fijnbollig	140	135	135	135	135
Krokus, grote gele	175	165	165	165	165

Gewas	Klei 2019-2021	Noordelijk ¹⁰ , westelijk ¹¹ en centraal ¹² zand 2019-2021	Zuidelijk ¹³ zand 2019-2021	Löss ⁴ 2019-2021	Veen 2019-2021
Krokus, overig	90	85	85	85	85
Narcis	145	140	140	140	140
Tulp	200	190	190	190	190
Dahlia	110	105	105	105	105
Gladiool, pitten	260	245	245	245	245
Gladiool, kralen	190	180	180	180	180
Knolbegonia	150	145	145	145	145
Lelie	155	145	145	145	145
Zantedeschia	120	120	120	120	120
Bloembollengewassen, overig	165	155	155	155	155
Fruitteeltgewassen (kg N per ha per jaar)					
Appel	175	165	165	165	165
Blauwe bes	100	95	95	95	95
Braam	150	140	140	140	140
Framboos	150	140	140	140	140
Kers	175	165	165	165	165
Peer	175	165	165	165	165
Pruim	175	165	165	165	165
Rode bes	150	140	140	140	140
Wijnbouw	100	95	95	95	95
Zwarte bes	175	165	165	165	165
Buitenbloemen (kg N per ha per teelt)					
Buitenbloemen hoge norm ⁸	200	200	200	200	200
Buitenbloemen overig	150	150	150	150	150
Tagetes	90	80	80	80	90
Boomkwekerijgewassen (kg N per ha per jaar)					
Laanbomen: onderstammen	40	40	40	40	40
Laanbomen: spillen	90	90	90	90	90
Laanbomen: opzetters	115	115	115	115	115
Sierheesters	75	75	75	75	75
Coniferen (inclusief kerstsparren en dennen)	80	80	80	80	80
Rozen (inclusief zaailingen, onderstammen)	70	70	70	70	70
Bos- en Haagplantsoen	95	95	95	95	95
Vaste planten	175	175	175	175	175
Vruchtbomen: onderstammen	30	30	30	30	30
Vruchtbomen: moerbomen	110	110	110	110	110
Vruchtbomen, overig	135	105	105	105	105
Trek- en besheesters	80	80	80	80	80
Snijgroen	95	95	95	95	95
Ericaceae	70	70	70	70	70
Buxus	95	95	95	95	95
Bosbouw (kg N per ha per jaar)					
Snelgroeïende houtsoorten voor biomassaproductie	90	90	90	90	90
Vaste norm op bedrijfsniveau⁹ (kg N per ha per jaar)					
Vaste norm	110	110	110	110	110

- 1 Onder grasland met volledig maaïen valt ook grasland waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.
- 2 De normen gelden niet voor tijdelijk grasland dat aansluit op maïs.
- 3 Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing voorzover ze zijn toegestaan binnen de regels van het Besluit gebruik meststoffen.
- 4 De gebruiksnormen die onder Löss zijn vermeld gelden alleen als het grond betreft die is ontstaan in eolisch materiaal en binnen 80 cm van het maaiveld voor meer dan de helft bestaat uit leem (fractie kleiner dan 50 µm). Voor de overige lössgronden gelden de gebruiksnormen die onder Zand zijn vermeld.
- 5 De gebruiksnorm wordt volledig toegerekend aan het jaar van oogsten.
- 6 De normen voor maïs zijn inclusief de norm van de daarop aansluitend geteelde groenbemesters.
- 7 Deze gebruiksnormen zijn alleen van toepassing als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden. Voor groenbemesters op zand, löss en veen geldt: inzaaien voor 15 september en na 1 december ploegen. Op klei geldt: inzaaien voor 15 september en ploegen nadat de groenbemester aantoonbaar minimaal 8 weken wordt geteeld. Een uitzondering wordt gemaakt voor groene braak en als de groenbemester minimaal tien weken in het groeiseizoen op het land staat als aansluitend daarop een volggewas wordt geteeld. De normen gelden niet voor groenbemesters die aansluiten op maïs. Teelt u de groenbemester na graan, koolzaad, zomerpeen, blauwmaanzaad, karwij en vlas? Dan mag u rekenen met de stikstofgebruiksnorm van 100%. Teelt u de groenbemester na een ander gewas? Dan mag u voor de groenbemester op bouwland op zand- en lössgrond maar 50% van de stikstofgebruiksnorm gebruiken.
- 8 Voor de volgende buitenbloemen geldt de hoge norm: *Alchemilla mollis*, *Carthamus*, *Gypsophila paniculata*, *Lymonium*, *Lysimachia*, *Paeonia*, *Solidago*, *Veronica*.
- 9 Deze vaste norm op bedrijfsniveau geldt als het gewogen gemiddelde van de hoeveelheid stikstof van alle op de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond geteelde gewassen of gewasgroepen uit tabel 1 op het bedrijf in dat kalenderjaar ten minste 100 kg N/ha en ten hoogste 110 kg N/ha bedraagt.
- 10 Zandgronden in de provincies Friesland, Groningen en Drenthe
- 11 Zandgronden in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Zeeland
- 12 Zandgronden in de provincies Overijssel, Gelderland en Utrecht
- 13 Zandgronden in de provincies Limburg en Noord-Brabant
- 14 Vernieuwt u grasland op zand- en lössgrond in de periode van 1 juni t/m 31 augustus? Dan mag u 50 kilogram minder stikstof per hectare gebruiken.
- 15 Scheurt u grasland en teelt u direct daarna maïs, consumptieaardappelen of fabrieksaardappelen (zetmeelaardappelen)? Dan mag u 65 kilogram minder stikstof gebruiken per hectare die u scheurt.

Tabel 2a Stikstofdifferentiatie fritesaardappelen

Accord	Challenger	Fresco	Lady Olympia	Ramos	Sinora
Agria	Daisy	Fontane	Marijke	Remarka	Ukama
Amora	Dolce Vita	Frieslander	Maritiema	Russet Burbank	Umatilla Russet
Anosta	Donald	Innovator	Markies	Sagitta	Van Gogh
Arcade	Fianna	Kennebec	Miranda	Santana	Victoria
Asterix	Felsina	Lady Amarilla	Miriam	Shepody	Zorba
Bintje	Florida	Lady Blanca	Premiere	Spirit	

Fritesaardappelen op klei

Voor fritesaardappelen die worden geteeld op klei zijn er hogere stikstofgebruiksnormen. Die horen bij de regeling stikstofdifferentiatie. Daarvoor moet u zich eerst aanmelden. De voorwaarden hiervan vindt u op onze website op de pagina Stikstofdifferentiatie.

Tabel 2b

Equivalente maatregel hogere opbrengsten

Als u gebruik maakt van deze equivalente maatregel, en u voldoet aan de voorwaarden, dan mag u een extra stikstofgebruiksnorm gebruiken. In deze tabel vindt u de toegestane verhoging per gewas, afhankelijk van de gemiddelde opbrengst van het totale areaal van het gewas in de 3 voorafgaande jaren.

U vindt alle voorwaarden op www.rvo.nl/equivalente-maatregelen.

Gewas	Gemiddelde gewasopbrengst in ton per hectare in de 3 voorafgaande jaren	Toegestane verhoging stikstofgebruiksnorm in kilogram per hectare per jaar
Suikerbieten	55 tot 65	5
	65 tot 75	15
	75 tot 85	30
	85 of meer	35
Consumptieaardappelen	50 tot 55	5
	55 tot 60	15
	60 tot 65	25
	65 of meer	30
Wintertarwe	9 tot 10	5
	10 tot 11	20
	11 of meer	25
Zomertarwe	8 tot 9	10
	9 tot 10	15
	10 of meer	20
Wintergerst	9 tot 10	10
	10 tot 11	15
	11 of meer	20
Zomergerst	7 tot 8	0
	8 tot 9	15
	9 of meer	15
Pootaardappelen	35 tot 40	5
	40 tot 45	15
	45 tot 51	25
	51 of meer	30
Zetmeelaardappelen	45 of meer	5
Bloemkool	26 tot 31	0
	31 tot 36	10
	36 of meer	15
Broccoli	10 tot 12	0
	12 tot 14	5
	14 of meer	10
Slasoorten, 1e teelt	41 tot 50	0
	50 tot 60	15
	60 of meer	20

Tabel 2b Equivalente maatregel hogere opbrengsten

Gewas,	Gemiddelde gewasopbrengst in ton per hectare in de 3 voorafgaande jaren	Toegestane verhoging stikstofgebruiksnorm in kilogram per hectare per jaar
Prei	35 tot 40	0
	40 tot 45	15
	45 of meer	20
Spinazie, 1e teelt	25 tot 30	5
	30 tot 35	10
	35 of meer	25
Andijvie, 1e teelt	42,5 tot 47,5	10
	47,5 tot 52,5	20
	52,5 of meer	25
Winterpeen/waspeen	85 tot 95	0
	95 tot 105	10
	105 of meer	20
Zaaiui	55 tot 65	5
	65 tot 75	20
	75 of meer	30
Mais, bedrijven met en zonder derogatie	40 tot 50	15
	50 tot 60	45
	60 of meer	60

Tabel 2c Consumptieaardappelen hoge of lage norm

Consumptieaardappelrassen hoge norm			Consumptieaardappelrassen lage norm		
Adora	Lady Blanca	Victoria	Agria	Eigenheimer	Mozart
Annabelle	Lady Olympia	VR 808	Allure	El Paso	Producent
Bintje	Lady Rosetta	Zorba	Alpha	Futura	Remarka
Carlita	Liseta		Aprilia	Gloria	Rodeo
Courage	Maritiema		Asterix	Irene	Safari
Draga	Marlen		Aziza	Maradonna	Saphire
Felsina	Miranda		Ballys	Markies	Simply Red
Fontane	Ramos		Baraka	Milva	Spirit
Innovator	Redstar		Bartina	Minerva	Terra Gold
Inova	Sante		Ceasar	Mondial	Ukama
Jaerla	Satellite		Dore	Morene	Vision

Tabel 2d Pootaardappelen hoge of lage norm

Pootaardappelrassen hoge norm

Adora	Inova	Prior
Agata	Jaerla	Rikea
Annabelle	Junior	Romano
Arinda	Lady Rosetta	Satellite
Berber	Lady Olympia	Sirco
Binella	Leyla	Sirtema
Climax	Linzer Delikatess	Sofia (AR 93-272)
Donald	Miriam	Tresor
Elisabeth	Orinana	Ukama
Fontane	Premiere	
Gloria	Primura	

Pootaardappelrassen lage norm

Arcade	Kardal	Sifra
Astarte	Karnico	Simply Red
Asterix	Maradonna	Spirit
Baraka	Mondial	Van Gogh
Bartina	Morene	Vebesta
Diamant	Mozart	Vento
Dolce Vita	Picasso	Voyager
Elles	Remarka	
Elvira	Resonant	
Everest	Rodeo	
Florijn	Saphire	

Tabel 3

Stikstofbehoefte gewassen en vanggewassen

Tabel 3a Stikstofbehoefte gewassen na scheuren van grasland

Als u grasland vernietigt moet u soms direct daarna een stikstofbehoefte gewas telen. Op onze website leest u wanneer dit zo is.

Stikstofbehoefte gewassen die u na het vernietigen van grasland mag telen

Aardappelen	Courgette	Knolvenkel	Muscari	Spinazie	Wintergerst
Aardbei	Fritillaria imperialis	Koolraap	Narcis	Spitskool	Winterrogge
Acidantha	Gladiol	Koolrabi	Paksoi	Spruitkool	Wintertarwe
Andijvie	Gras	Koolzaad	Plantui, 2e jaars	Stam- en stokbonen	Winterui
Anemone coronaria	Graszaad	Krokus	Pompoen	Suikerbiet	Witte kool
Augurk	Graszoden	Kroten	Prei	Suikermâis	Zaaiui
Bleek- en groenselderij	Hyacint	Kruiden	Raapstelen	Tagetes ¹	Zomertarwe
Bloemkool	Iris	Laanbomen: opzetters	Rabarber	Triticale	
Boerenkool	Japanse haver	Landbouwstambonen	Rode kool	Tulp	
Broccoli	Karwij	Lelie	Savooikool	Vaste planten	
Buitenbloemen	Knolbegonia	Maïs	Schorseneren	Venkel	
Chinese kool	Knolselderij	Meloen	Sla	Voederbiet	

¹ Tagetes moet u op uiterlijk 16 juli telen.

Tabel 3b Vanggewas na maïs op zand- en lössgrond

Als u maïs teelt op zand- en lössgrond moet u direct hierna een vanggewas telen. Het geteelde vanggewas mag u niet vóór 1 februari van het volgende jaar vernietigen.

Vanggewassen

Japanse haver
Bladkool
Bladrammenas
Gras
Triticale
Wintergerst
Winterrogge
Wintertarwe

Tabel 4

Diergebonden normen

Waarvoor gebruiken?

De normen in deze tabel gebruikt u om te berekenen hoeveel mest uw graasdieren en staldieren produceren. En hoeveel stikstof en fosfaat daarin zit. Ook gebruikt u de tabel voor de stikstofcorrectie voor staldieren.

Mestproductie per dier in m³

Na de berekening weet u of u genoeg opslagruimte heeft voor de mest van uw dieren. Het gaat hierbij om de ruimte die u nodig heeft voor het opslaan van de mest in de periode augustus tot en met februari in m³.

Normen voor melkkoeien

Voor de berekening van de mestproductie van melkkoeien gebruikt u Tabel 6 Stikstof en fosfaat per melkkoe.

Mestproductie van graasdieren berekenen

U gebruikt bij de berekening van de mestproductie van een graasdier een forfait voor stikstof en een forfait voor fosfaat. Dit doet u in kilogrammen. U vermenigvuldigt voor het berekenen van de totale mestproductie het gemiddeld aantal dieren dat u in het jaar op uw bedrijf heeft, met het forfait. Dit doet u voor al uw graasdiersoorten. De uitkomsten telt u bij elkaar op.

Vrijstelling voor administratie en registratie

Met de stikstofnormen kunt u berekenen of u vrijstelling kunt krijgen voor het bijhouden van een administratie en registratieverplichtingen. U heeft hiervoor vrijstelling als de stikstofproductie minder is dan 350 kilogram. Meer voorwaarden voor de vrijstelling vindt u op onze website.

Stikstofcorrectie per staldier in kilo's stikstof

De hoeveelheid stikstof voor stikstofcorrectie gebruikt u voor de berekening van de totale stikstofcorrectie. Dit is onderdeel van de stalbalans.

Graasdier of staldier?

In de tabel worden graasdieren aangegeven met een G en staldieren met een S.

Biologisch bedrijf

Heeft u een biologisch bedrijf dat is geregistreerd bij de Stichting Skal? Dan gebruikt u niet de forfaits in deze tabel. U gebruikt dan de forfaits voor stikstof en fosfaat uit Tabel 4a Diergebonden normen biologisch. De forfaits hangen ook af van het stalsysteem dat u gebruikt.

Tabel 4 Diergebonden normen

Diersoort en -categorie ¹	Dier categorie nummer	Graasdier/ Staldier	Stalsysteem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/jaar ⁵
				m ³ ²	kg stikstof ³	kg fosfaat ⁴	
Rund	10						
Melk- en kalfkoeien (Dit zijn koeien die in elk geval één keer hebben gekalfd en die worden gehouden voor de melkproductie voor menselijke consumptie of verwerking of voor de fokkerij van runderen voor de melkveehouderij. Ook koeien die zijn drooggezet om een kalf te krijgen of die worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken)	100	G	drijfmest	Zie tabel 6	Zie tabel 6	Zie tabel 6	-
		G	vaste mest	Zie tabel 6	Zie tabel 6	Zie tabel 6	
Jongvee jonger dan 1 jaar voor de melkveehouderij, waaronder alle kalveren van melk- en kalfkoeien van 0 tot ten minste 14 dagen. En vrouwelijke opfokkalveren voor de vleesveehouderij tot 1 jaar of dat bestemd is om een kalf te krijgen voor de vleesveehouderij.	101	G	drijfmest	4,4	32,3	9,6	-
		G	vaste mest	2,2	29,1	9,6	
Vrouwelijk jongvee van 1 jaar en ouder voor de melkveehouderij. En vrouwelijke opfokkalveren van 1 jaar en ouder voor de vleeshouderij of dat bestemd is om een kalf te krijgen voor de vleesveehouderij	102	G	drijfmest	9,5	66,9	21,9	-
		G	vaste mest	4,7	61,3	21,9	
Fokstieren (stieren van 1 jaar en ouder voor de fokkerij van runderen voor de melkvee- of vleesveehouderij)	104	G	drijfmest	10	64,4	25,9	-
		G	vaste mest	6,3	51,2	25,9	
Witvleeskalveren van ca. 14 dagen tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 14 dagen en ouder die gehouden worden op een rantsoen van hoofdzakelijk melk en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	112	S	alle	1,6	11,3	5,4	3
Startkalveren voor rosévlees of roodvlees (kalveren van ca. 14 dagen tot ca. 3 maanden die op gespecialiseerde bedrijven worden gehouden en vervolgens op een bedrijf als rosévleeskalf dan wel roodvleesstier worden gehouden)	115	G	alle	1,2	10,5	3,4	-
Rosévleeskalveren van ca. 3 maanden tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 3 maanden en ouder die hiervoor zijn gehouden als startkalf, gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voeders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	116	G	alle	3,3	26,3	9,4	-
Rosévleeskalveren van ca. 14 dagen tot ca. 8 maanden (kalveren van ca. 14 dagen en ouder die gehouden worden op een rantsoen van melk en andere voeders en op een leeftijd van ca. 8 maanden worden geslacht)	117	G	alle	2,6	21,5	7,6	-

Diersoort en -categorie ¹	Dier categorie nummer	Graasdier/ Staldier	Stalsysteem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/jaar ⁵
				m ³ ²	kg stikstof ³	kg fosfaat ⁴	
Weide- en zoogkoeien (koeien die ten minste eenmaal hebben gekalfd niet zijnde melk- en kalfkoeien)	120	G	drijfmest	11,2	75,4	26,9	-
		G	vaste mest	5,3	75,3	26,9	
Roodvleesstieren van ca. 3 maanden tot de slacht (inclusief ossen en vrouwelijke dieren die op de dezelfde wijze worden gemest)	122	G	drijfmest	4,2	28,2	9,7	-
		G	vaste mest	2,2	25,6	9,7	
Schaap 55							
Schapen voor de vlees- en melkproductie (alle vrouwelijke schapen die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief alle schapen tot ca. 4 maanden, voor zover gehouden op het bedrijf waar deze schapen geboren zijn en rammen)	550	G	alle	0,6	9,9	3,3	-
Vleeschapen tot ca. 4 maanden , gehouden op bedrijven waar ze niet zijn geboren	551	G	alle	0,1	0,9	0,3	-
Opfokkoeien, weideschapen en vleeschapen van ca. 4 maanden en ouder	552	G	alle	0,4	7,2	2,2	-
Geit 60							
Melkgeiten (alle vrouwelijke geiten die ten minste eenmaal hebben gelammerd, inclusief pasgeboren lammeren en geslachtsrijpe bokken)	600	G	alle	0,8	9,4	4,7	-
Opfokgeiten en vleesgeiten tot ca. 4 maanden	601	G	alle	0,1	0,6	0,3	-
Opfokgeiten van ca. 4 maanden en ouder	602	G	alle	0,5	4,7	2,6	-
Paard 94							
Pony's (dieren met een schofthoogte tot 1,56 meter en inclusief veulens tot 6 maanden)	941	G	alle	4,4	27,3	13	-
Paarden (dieren met een schofthoogte vanaf 1,56 meter en inclusief veulens tot 6 maanden)	943	G	alle	7,8	58,8	28,6	-
Ezel 96							
Ezels (inclusief veulens tot 6 maanden)	961	G	alle	3,6	16	7,3	-
Middeneuropees edelhert 97							
Hinden gehouden voor de fokkerij inclusief kalveren jonger dan 6 maanden en bijbehorende bokken	971	G	alle	0,94	18,6	6,7	-
Herten van 6 tot 12 maanden die worden gehouden om te worden geslacht	973	G	alle	0,44	8,6	2,8	-
Herten van 12 maanden en ouder die worden gehouden om te worden geslacht	974	G	alle	1,09	21,4	6,4	-

Diersoort en -categorie ¹	Dier categorie nummer	Graasdiër/ Staldier	Stalsysteem	Excretie per diër in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per diër per jaar		Stikstof- correctie kg/ diër/jaar ⁵
				m ³ ²	kg stikstof ³	kg fosfaat ⁴	
Damhert							
	98						
Hinden gehouden voor de fokkerij inclusief kalveren jonger dan 3 maanden en bijbehorende bokken	981	G	alle	1,31	11,8	3,4	-
Alle herten van 3 maanden en ouder die worden gehouden om te worden geslacht	982	G	alle	0,81	9,7	2,4	-
Waterbuffel							
	99						
Waterbuffelkoeien (alle waterbuffelkoeien die ten minste éénmaal hebben gekalfd en die voor de melkproductie of de fokkerij worden gehouden; ook waterbuffelkoeien die droog gezet zijn of worden vetgemest en in de mesttijd worden gemolken)	991	G	alle	11,5	76,5	29,9	-
Waterbuffeljongvee (alle jongvee van waterbuffels tot een leeftijd van 2 jaar)	992	G	alle	4,3	28,7	10,1	-
Varken							
	40						
Fokzeugen waarvan de gespeende biggen op een ander bedrijf worden gehouden (ten minste eenmaal gedekte of geïnsemineerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, zeugen waarvan de biggen gespeend zijn en waarvan de gespeende biggen aan een ander bedrijf worden geleverd).	400	S	vaste mest, emissiearm	1,03	11,4	-	9,3
		S	vaste mest, overig	1,03	11,4	-	9,3
		S	drijfmest, emissiearm	1,4	14,5	-	6,2
		S	drijfmest, overig	1,4	14,3	-	6,4
Fokzeugen inclusief biggen tot een gewicht van 25 kg (ten minste éénmaal gedekte of geïnsemineerde zeugen, guste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, waarvan de biggen worden gehouden tot een gewicht van ca. 25 kg.	401	S	vaste mest, emissiearm	2	16,4	-	13,4
		S	vaste mest, overig	2	16,4	-	13,4
		S	drijfmest, emissiearm	2,5	20,9	-	8,9
		S	drijfmest, overig	2,5	20,6	-	9,2
Opfokzeugen en -beren van ca. 25 kg tot geslachtsrijpheid	404	S	vaste mest, emissiearm	0,81	7,9	-	6,5
		S	vaste mest, overig	0,81	7,9	-	6,5
		S	drijfmest, emissiearm	0,91	9,4	-	5
		S	drijfmest, overig	0,91	8,7	-	5,7
Dekberen en zoekberen, geslachtsrijp	406	S	vaste mest, emissiearm	1,3	12,7	-	10,4
		S	vaste mest, overig	1,3	12,7	-	10,4
		S	drijfmest, emissiearm	1,8	16,1	-	6,9
		S	drijfmest, overig	1,8	15,9	-	7,1

Diersoort en -categorie ¹	Dier categorie nummer	Graasdiër/ Stal diër	Stalsysteem	Excretie per diër in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per diër per jaar		Stikstof- correctie kg/ diër/jaar ⁵
				m ³ ²	kg stikstof ³	kg fosfaat ⁴	
Gespeende biggen tot ca 25 kg zonder moederdiër op eigen bedrijf	407	S	vaste mest, emissiearm	0,25	1,2	-	1
		S	vaste mest, overig	0,25	1,2	-	1
		S	drijfmest, emissiearm	0,3	1,5	-	0,7
		S	drijfmest, overig	0,3	1,5	-	0,7
Vleesvarkens	411	S	vaste mest, emissiearm	0,71	6,4	-	5,2
		S	vaste mest, overig	0,71	6,4	-	5,2
		S	drijfmest, emissiearm	0,75	7,6	-	4
		S	drijfmest, overig	0,75	7	-	4,6
Kip	30						
Leghennen en (groot)ouderdieren jonger dan 18 weken	300	S	volièrestal	0,009	0,23	-	0,12
		S	overige mestbanden	0,007	0,22	-	0,13
		S	overig	0,007	0,2	-	0,15
Leghennen en (groot)ouderdieren 18 weken en ouder	301	S	volièrestal	0,018	0,49	-	0,27
		S	overige mestbanden	0,014	0,55	-	0,21
		S	overig	0,015	0,46	-	0,3
(Groot)ouderdieren van vleeskuikens jonger dan 20 weken	310	S	alle	0,004	0,18	-	0,18
(Groot)ouderdieren van vleeskuikens 20 weken en ouder	311	S	emissiearm	0,018	0,54	-	0,54
			overig	0,018	0,44	-	0,64
Vleeskuikens (kippen die worden gehouden voor de slacht)	312	S	emissiearm	0,011	0,29	-	0,13
			overig	0,011	0,29	-	0,13
Kalkoen	20						
Jonge kalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 0 weken tot ca. 6 weken, gehouden op een quarantainebedrijf)	200	S	alle	0,011	0,24	-	0,21
Opfokkalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 6 weken tot ca. 30 weken, gehouden op een opfokbedrijf)	201	S	alle	0,071	1,6	-	0,85
Kalkoenen ouderdieren (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 30 weken en ouder)	202	S	alle	0,073	1,62	-	0,85
Vleeskalkoenen (kalkoenen die worden gehouden voor de slacht)	210	S	alle	0,048	1,25	-	0,54

Diersoort en -categorie ¹	Dier categorie nummer	Graasdier/ Staldier	Stalsysteem	Excretie per dier in de periode van 1 aug tot 1 maart	Excretie per dier per jaar		Stikstof- correctie kg/ dier/jaar ⁵
				m ³ ²	kg stikstof ³	kg fosfaat ⁴	
Nerts	75						
Fokteven (alle vrouwelijke dieren, die tenminste eenmaal zijn gedekt, met bijbehorende reuen en jongen, en nertsen voor pelsproductie)	751	S	alle	0,039	1,3	-	1
Konijn	90						
Voedsters (alle vrouwelijke dieren die ten minste eenmaal gedekt zijn, met bijbehorende zogende jongen en opfokkonijnen) en fokrammen	900	S	alle	0,126	1,7	-	1,3
Vleeskonijnen (alle jonge konijnen die na het spenen zijn bestemd voor de vleesproductie)	901	S	alle	0,025	0,49	-	0,37
Peking eend	81						
Vleeseenden (eenden die worden gehouden voor de slacht)	801	S	alle	0,028	0,46	-	0,28
Ouderdieren van vleeseenden in opfok (opfokperiode tot 20 weken)	802	S	alle	0,037	0,48	-	0,29
Ouderdieren van vleeseenden (legperiode vanaf 20 weken)	803	S	alle	0,045	0,87	-	0,54
Overige diersoorten							
Rattus norvegicus (Bruine rat), Mus musculus (Tamme muis), Cavia porcellus (Cavia), Mesocricetus auratus (Goudhamster), Meriones unguiculatus (Gerbil)(vrouwelijke geslachtsrijpe dieren)	15	S	alle	0,054	0,65	-	0,65
Struthio camelus (Struisvogel), Dromaius novaehollandiae (Emoe) en Rhea Americana (Nandoe) (vrouwelijke geslachtsrijpe dieren)	25	S	alle	0,56	12,3	-	12,3
Anser cygnoides (Knobbeltgans) en Anser anser (Grauwe gans) (alle geslachtsrijpe vrouwelijke ganzen)	28	S	alle	0,086	3,2	-	3,2
Phasianus colchicus (Fazant), Perdix perdix (Patrijs) (vrouwelijke geslachtsrijpe dieren)	35	S	alle	0,006	0,12	-	0,12
Columbia livia (Vleesduif), Numida meleagris (Helmparelduif), (vrouwelijke geslachtsrijpe dieren en voor vleesduiven ook de vleeskuikens)	37	S	emissiearm	0,009	0,46	-	0,036
		S	overig	0,009	0,42	-	0,078

1 Als de omschrijving van de categorieën niet aansluit bij de voorkomende situatie dienen de forfaits gehanteerd te worden van de categorie die het best aansluit bij de voorkomende situatie.

2 Hoort bij artikel 36 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet.

3 Hoort bij de artikelen 43 en 73 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Met betrekking tot artikel 73 alleen relevant voor de graasdieren en daarmee niet van toepassing op diercategorieën die vallen onder de staldieren.

4 Hoort bij artikel 73 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Alleen relevant voor de graasdieren en daarmee niet van toepassing op diercategorieën die vallen onder de staldieren.

5 Hoort bij artikel 96 van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet.

Tabel 5

Stikstof en fosfaat in dieren

Waarvoor gebruiken?

Deze tabel gebruikt u om te berekenen hoeveel stikstof en fosfaat u met de staldieren van uw bedrijf aan- en afvoert. Ook gebruikt u deze tabel om de begin- en eindvoorraad stikstof en fosfaat in de staldieren te berekenen.

Hoe gebruiken?

Hoeveel stikstof en fosfaat er in dieren zit is voor elke diersoort en de diercategorie anders. De forfaits ziet u in de tabel.

Lichaamsgewicht en forfaits

U moet de hoeveelheid stikstof en fosfaat berekenen met het lichaamsgewicht van het dier en het forfait 'per kg' dat daarbij hoort.

Zijn de dieren voor de slacht afgevoerd en is het geslacht gewicht bekend? Dan rekent u het geslacht gewicht om naar het levend gewicht (lichaamsgewicht). U rekent met het forfait 'per kg lichaamsgewicht'. Weet u het lichaamsgewicht niet? Alleen dan gebruikt u het forfait 'per dier'.

Uw begin- en eindvoorraad stikstof en fosfaat in staldieren

De berekening:

- Het levend gewicht (lichaamsgewicht) van de staldieren x het forfait.

Aan- en afvoer van fosfaat en stikstof in staldieren

De berekening:

- Het aantal aan- of afgevoerde dieren x het forfait.

		Per kg lichaam's gewicht		Per dier	
Diersoorten	Diercategorie-code	Kg stikstof	Kg fosfaat	Kg stikstof	Kg fosfaat
Rund					
Nuchtere kalveren	Ru 5	0,0294	0,0183	1,4	0,8
Witvleeskalveren	Ru 14	0,0302	0,0174	6,9	4,0
Varken					
Pasgeboren biggen	Va 1	0,0187	0,0141	0,03	0,02
Gespeende biggen, ongeveer 4 weken oud	Va 2	0,0244	0,0122	0,18	0,09
Biggen van ongeveer 10 weken (ca. 25 kg)	Va 3	0,0248	0,0122	0,65	0,32
Vleesvarkens	Va 4	0,0250	0,0123	2,85	1,40
Fokzeugen	Va 5	0,0250	0,0123	5,13	2,51
Opfokzeugen/beren van ongeveer 7 maanden	Va 6	0,0249	0,0132	3,11	1,65
Fokberen ouder dan 7 maanden	Va 7	0,0250	0,0123	8,13	3,98
Slachtzeugen	Va 8	0,0250	0,0123	5,13	2,51
Kip					
Eendagskuikens	Ki 1	0,0258	0,0058	0,0010	0,0002
Opfokhennen/hanen van ongeveer 18 weken, wit	Ki 2	0,0280	0,0126	0,036	0,016
Opfokhennen/hanen van ongeveer 18 weken, bruin	Ki 3	0,0280	0,0126	0,043	0,019
Hennen/hanen ouder dan 18 weken, wit	Ki 4	0,0280	0,0128	0,045	0,021
Hennen/hanen ouder dan 18 weken, bruin	Ki 5	0,0280	0,0128	0,050	0,023
Opfokhennen/hanen van ongeveer 20 weken	Ki 6	0,0334	0,0126	0,0735	0,0277
Ouderdieren vleesrassen ouder dan 20 weken	Ki 7	0,0292	0,0125	0,121	0,052
Vleeskuikens	Ki 8	0,0283	0,0101	0,067	0,024

		Per kg lichaams gewicht		Per dier	
Diersoorten	Diercategorie-code	Kg stikstof	Kg fosfaat	Kg stikstof	Kg fosfaat
Kalkoen					
Eendagskuikens	Ka 1	0,0300	0,0078	0,0017	0,0004
Kalkoenenouderdieren van 7 maanden	Ka 2	0,0330	0,0117	0,46	0,16
Kalkoenenouderdieren ouder dan 7 maanden	Ka 3	0,0330	0,0117	0,49	0,17
Vleeskalkoenen, hennen	Ka 4	0,0330	0,0117	0,32	0,11
Vleeskalkoenen, hanen	Ka 5	0,0330	0,0117	0,65	0,23
Nerts					
Fokteven ouder dan 7 maanden	Ne 1	0,0279	0,0137	0,033	0,016
Reuen ouder dan 7 maanden	Ne 2	0,0279	0,0137	0,081	0,040
Pups	Ne 3	0,0279	0,0137	0,016	0,008
Konijn					
Jonge konijnen	Ko 1	0,0300	0,0124	0,021	0,009
Voedsters en fokrammen	Ko 2	0,0302	0,0119	0,121	0,048
Vleeskonijnen	Ko 3	0,0282	0,0119	0,075	0,032
Opfokkonijnen	Ko 4	0,0295	0,0116	0,075	0,032
Bruine rat					
Alle ratten	Ra 1	0,0289	0,0137	0,0101	0,0048
Tamme muis					
Alle muizen	Mu 1	0,0289	0,0137	0,0016	0,0008
Cavia					
Alle cavia's	Ca 1	0,0289	0,0137	0,0275	0,0131
Goudhamster					
Alle goudhamsters	Go 1	0,0289	0,0137	0,0087	0,0041
Gerbil					
Alle gerbils	Ge 1	0,0289	0,0137	0,0029	0,0014
Pekingeeend					
Eendagskuikens	Pe 1	0,0280	0,0068	0,0016	0,0004
Vleeseenden 3200 g	Pe 3	0,0295	0,0116	0,0994	0,0371
Ouderdieren van vleeseenden (tot 18 weken) 3125 g	Pe 4	0,0295	0,0116	0,0922	0,0363
Ouderdieren van vleeseenden (ouder dan 18 weken) 3400 g	Pe 5	0,0331	0,0180	0,1125	0,0612
Struisvogel					
Alle struisvogels	St 1	0,0330	0,0117	3,63	1,28
Emoe					
Alle emoes	Em 1	0,0330	0,0117	1,65	0,58
Nandoe					
Alle nandoes	Na 1	0,0330	0,0117	1,09	0,39

		Per kg lichaams gewicht		Per dier	
Diersoorten	Diercategorie-code	Kg stikstof	Kg fosfaat	Kg stikstof	Kg fosfaat
Knobbelgans					
Alle knobbelganzen	Kn 1	0,0259	0,0121	0,13	0,06
Grauwe gans					
Alle grauwe ganzen	Gr 1	0,0259	0,0121	0,13	0,06
Helmpareelhoen					
Eendagskuikens	He 1	0,0248	0,0076	0,0007	0,0002
Vleespareelhoenders	He 2	0,0357	0,0126	0,0718	0,0253
Fazant					
Alle fazanten	Fa 1	0,0357	0,0126	0,054	0,019
Patrijs					
Alle patrijzen	Pa 1	0,0357	0,0126	0,014	0,005
Vleesduif					
Alle duiven	VI 1	0,0357	0,0126	0,006	0,002

Tabel 6

Stikstof en fosfaat per melkkoe

Waarvoor gebruiken?

De normen in deze tabel gebruikt u om te berekenen hoeveel mest uw melkkoeien produceren. En hoeveel stikstof en fosfaat daarin zit. U maakt onderscheid tussen drijfmest en vaste mest.

Na de berekening weet u of u genoeg opslagruimte heeft voor de mest van uw melkkoeien. Het gaat hierbij om de ruimte die u nodig heeft voor het opslaan van de mest in de periode augustus tot en met februari in m³.

Vrijstelling voor administratie en registratie

Met de stikstofnormen kunt u ook berekenen of u vrijstelling kunt krijgen voor het bijhouden van een administratie en registratieverplichtingen. U heeft hiervoor vrijstelling als de stikstofproductie minder is dan 350 kilogram.

Hoe te gebruiken?

De hoeveelheid stikstof hangt af van hoeveel melk een koe in een jaar produceert (in kilogram) en van het ureumgehalte (in milligram voor elke 100 gram melk). Ook de hoeveelheid fosfaat hangt af van de melkproductie. Om de totale mestproductie van melkkoeien te berekenen, vermenigvuldigt u het gemiddeld aantal melkkoeien (in een jaar) op uw bedrijf met het bijbehorende forfait.

Melkproductie en ureumgehalte

De gemiddelde melkproductie van een melkkoe berekent u zo: u bepaalt hoeveel koemelk er in een jaar op uw bedrijf is geproduceerd. Die hoeveelheid deelt u door het gemiddeld aantal melkkoeien in dat jaar op uw bedrijf.

Handreiking bedrijfsspecifieke excretie melkvee

Als u als melkveehouder wilt afwijken van de forfaits in deze tabel, dan kunt u gebruikmaken van de Handreiking bedrijfsspecifieke excretie melkvee (BEX). Op onze website vindt u de actuele versie van de BEX.

Biologisch bedrijf

Heeft u een biologisch bedrijf dat is geregistreerd bij de Stichting Skal? En houdt u melkkoeien? Dan gebruikt u ook de forfaits voor stikstof en fosfaat uit Tabel 4a Diergebonden normen biologisch. Deze staan ook in de Meststoffenwet.

Tabel 6a Excretieforfaits per melkkoe drijfmest 2019-2021

Stikstof- en fosfaatexcretie per koe (in kg stikstof en kg fosfaat per jaar) en mestproductie (in m₃ mest per zeven maanden).

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Ureumgehalte in mg/100 g																												Fosfaat- excretie (kg)	Mestproductie (m³ per 7 mnd)	
	<14	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40			>40
< 5.624	76,0	77,5	79,0	81,0	82,5	84,0	86,0	87,5	89,0	90,5	92,5	94,0	95,5	97,5	99,0	100,5	102,5	104,0	105,5	107,0	109,0	110,5	112,0	114,0	115,5	117,0	118,5	120,5	122,0	32,4	12,1
5.625 - 5.874	80,5	82,5	84,0	85,5	87,0	89,0	90,5	92,0	94,0	95,5	97,0	99,0	100,5	102,0	103,5	105,5	107,0	108,5	110,5	112,0	113,5	115,0	117,0	118,5	120,0	122,0	123,5	125,0	127,0	34,0	12,6
5.875 - 6.124	83,0	84,5	86,0	87,5	89,5	91,0	92,5	94,5	96,0	97,5	99,5	101,0	102,5	104,0	106,0	107,5	109,0	111,0	112,5	114,0	115,5	117,5	119,0	120,5	122,5	124,0	125,5	127,5	129,0	34,8	12,9
6.125 - 6.374	85,0	86,5	88,0	90,0	91,5	93,0	95,0	96,5	98,0	100,0	101,5	103,0	104,5	106,5	108,0	109,5	111,5	113,0	114,5	116,0	118,0	119,5	121,0	123,0	124,5	126,0	128,0	129,5	131,0	35,5	13,1
6.375 - 6.624	87,0	89,0	90,5	92,0	93,5	95,5	97,0	98,5	100,5	102,0	103,5	105,0	107,0	108,5	110,0	112,0	113,5	115,0	116,5	118,5	120,0	121,5	123,5	125,0	126,5	128,5	130,0	131,5	133,0	36,2	13,4
6.625 - 6.874	89,5	91,0	92,5	94,0	96,0	97,5	99,0	101,0	102,5	104,0	105,5	107,5	109,0	110,5	112,5	114,0	115,5	117,0	119,0	120,5	122,0	124,0	125,5	127,0	129,0	130,5	132,0	133,5	135,5	36,9	13,6
6.875 - 7.124	91,5	93,0	94,5	96,5	98,0	99,5	101,5	103,0	104,5	106,0	108,0	109,5	111,0	113,0	114,5	116,0	117,5	119,5	121,0	122,5	124,5	126,0	127,5	129,5	131,0	132,5	134,0	136,0	137,5	37,7	13,9
7.125 - 7.374	93,5	95,0	97,0	98,5	100,0	102,0	103,5	105,0	106,5	108,5	110,0	111,5	113,5	115,0	116,5	118,5	120,0	121,5	123,0	125,0	126,5	128,0	130,0	131,5	133,0	134,5	136,5	138,0	139,5	38,4	14,1
7.375 - 7.624	95,5	97,5	99,0	100,5	102,5	104,0	105,5	107,0	109,0	110,5	112,0	114,0	115,5	117,0	119,0	120,5	122,0	123,5	125,5	127,0	128,5	130,5	132,0	133,5	135,0	137,0	138,5	140,0	142,0	39,1	14,4
7.625 - 7.874	98,0	99,5	101,0	103,0	104,5	106,0	107,5	109,5	111,0	112,5	114,5	116,0	117,5	119,5	121,0	122,5	124,0	126,0	127,5	129,0	131,0	132,5	134,0	135,5	137,5	139,0	140,5	142,5	144,0	39,8	14,6
7.875 - 8.124	100,0	101,5	103,5	105,0	106,5	108,0	110,0	111,5	113,0	115,0	116,5	118,0	120,0	121,5	123,0	124,5	126,5	128,0	129,5	131,5	133,0	134,5	136,0	138,0	139,5	141,0	143,0	144,5	146,0	40,6	14,9
8.125 - 8.374	102,0	104,0	105,5	107,0	108,5	110,5	112,0	113,5	115,5	117,0	118,5	120,5	122,0	123,5	125,0	127,0	128,5	130,0	132,0	133,5	135,0	136,5	138,5	140,0	141,5	143,5	145,0	146,5	148,5	41,3	15,1
8.375 - 8.624	104,5	106,0	107,5	109,0	111,0	112,5	114,0	116,0	117,5	119,0	121,0	122,5	124,0	125,5	127,5	129,0	130,5	132,5	134,0	135,5	137,0	139,0	140,5	142,0	144,0	145,5	147,0	149,0	150,5	42,0	15,4
8.625 - 8.874	106,5	108,0	109,5	111,5	113,0	114,5	116,5	118,0	119,5	121,5	123,0	124,5	126,0	128,0	129,5	131,0	133,0	134,5	136,0	137,5	139,5	141,0	142,5	144,5	146,0	147,5	149,5	151,0	152,5	42,7	15,6
8.875 - 9.124	108,5	110,0	112,0	113,5	115,0	117,0	118,5	120,0	122,0	123,5	125,0	126,5	128,5	130,0	131,5	133,5	135,0	136,5	138,0	140,0	141,5	143,0	145,0	146,5	148,0	150,0	151,5	153,0	154,5	43,5	15,9
9.125 - 9.374	111,0	112,5	114,0	115,5	117,5	119,0	120,5	122,5	124,0	125,5	127,0	129,0	130,5	132,0	134,0	135,5	137,0	138,5	140,5	142,0	143,5	145,5	147,0	148,5	150,5	152,0	153,5	155,0	157,0	44,2	16,1
9.375 - 9.624	113,0	114,5	116,0	118,0	119,5	121,0	123,0	124,5	126,0	127,5	129,5	131,0	132,5	134,5	136,0	137,5	139,0	141,0	142,5	144,0	146,0	147,5	149,0	151,0	152,5	154,0	155,5	157,5	159,0	44,9	16,4
9.625 - 9.874	115,0	116,5	118,5	120,0	121,5	123,5	125,0	126,5	128,0	130,0	131,5	133,0	135,0	136,5	138,0	139,5	141,5	143,0	144,5	146,5	148,0	149,5	151,5	153,0	154,5	156,0	158,0	159,5	161,0	45,6	16,6
9.875 - 10.124	117,0	119,0	120,5	122,0	124,0	125,5	127,0	128,5	130,5	132,0	133,5	135,5	137,0	138,5	140,0	142,0	143,5	145,0	147,0	148,5	150,0	152,0	153,5	155,0	156,5	158,5	160,0	161,5	163,5	46,4	16,9
10.125 - 10.374	119,5	121,0	122,5	124,5	126,0	127,5	129,0	131,0	132,5	134,0	136,0	137,5	139,0	141,0	142,5	144,0	145,5	147,5	149,0	150,5	152,5	154,0	155,5	157,0	159,0	160,5	162,0	164,0	165,5	47,1	17,1
10.375 - 10.624	121,5	123,0	125,0	126,5	128,0	129,5	131,5	133,0	134,5	136,5	138,0	139,5	141,5	143,0	144,5	146,0	148,0	149,5	151,0	153,0	154,5	156,0	157,5	159,5	161,0	162,5	164,5	166,0	167,5	47,8	17,4
> 10.624	126,0	127,5	129,0	130,5	132,5	134,0	135,5	137,5	139,0	140,5	142,5	144,0	145,5	147,0	149,0	150,5	152,0	154,0	155,5	157,0	158,5	160,5	162,0	163,5	165,5	167,0	168,5	170,5	172,0	49,3	17,9

Tabel 6b Excretieforfaits per melkkoe vaste mest 2019-2021

Stikstof- en fosfaatexcretie per koe (in kg stikstof en kg fosfaat per jaar) en mestproductie (in m₃ mest per zeven maanden).

Melkproductie in kg melk per koe per jaar	Ureumgehalte in mg/100 g																												Fosfaat- excretie (kg)	Mestproductie (m³ per 7 mnd)	
	<14	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40			>40
< 5.624	65,0	66,5	68,0	69,5	71,0	72,5	73,5	75,0	76,5	78,0	79,5	80,5	82,0	83,5	85,0	86,5	88,0	89,0	90,5	92,0	93,5	95,0	96,5	97,5	99,0	100,5	102,0	103,5	105,0	32,4	6,2
5.625 - 5.874	69,5	70,5	72,0	73,5	75,0	76,5	77,5	79,0	80,5	82,0	83,5	85,0	86,0	87,5	89,0	90,5	92,0	93,5	94,5	96,0	97,5	99,0	100,5	102,0	103,0	104,5	106,0	107,5	109,0	34,0	6,5
5.875 - 6.124	71,0	72,5	74,0	75,5	77,0	78,0	79,5	81,0	82,5	84,0	85,0	86,5	88,0	89,5	91,0	92,5	93,5	95,0	96,5	98,0	99,5	101,0	102,0	103,5	105,0	106,5	108,0	109,5	110,5	34,8	6,6
6.125 - 6.374	73,0	74,5	76,0	77,0	78,5	80,0	81,5	83,0	84,5	85,5	87,0	88,5	90,0	91,5	92,5	94,0	95,5	97,0	98,5	100,0	101,0	102,5	104,0	105,5	107,0	108,5	109,5	111,0	112,5	35,5	6,7
6.375 - 6.624	75,0	76,0	77,5	79,0	80,5	82,0	83,5	84,5	86,0	87,5	89,0	90,5	92,0	93,0	94,5	96,0	97,5	99,0	100,0	101,5	103,0	104,5	106,0	107,5	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	36,2	6,8
6.625 - 6.874	76,5	78,0	79,5	81,0	82,5	83,5	85,0	86,5	88,0	89,5	91,0	92,0	93,5	95,0	96,5	98,0	99,5	100,5	102,0	103,5	105,0	106,5	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5	115,0	116,0	36,9	7,0
6.875 - 7.124	78,5	80,0	81,5	82,5	84,0	85,5	87,0	88,5	90,0	91,0	92,5	94,0	95,5	97,0	98,5	99,5	101,0	102,5	104,0	105,5	107,0	108,0	109,5	111,0	112,5	114,0	115,0	116,5	118,0	37,7	7,1
7.125 - 7.374	80,5	81,5	83,0	84,5	86,0	87,5	89,0	90,0	91,5	93,0	94,5	96,0	97,5	98,5	100,0	101,5	103,0	104,5	106,0	107,0	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	115,5	117,0	118,5	120,0	38,4	7,2
7.375 - 7.624	82,0	83,5	85,0	86,5	88,0	89,0	90,5	92,0	93,5	95,0	96,5	97,5	99,0	100,5	102,0	103,5	105,0	106,0	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5	114,5	116,0	117,5	119,0	120,5	122,0	39,1	7,3
7.625 - 7.874	84,0	85,5	87,0	88,5	89,5	91,0	92,5	94,0	95,5	96,5	98,0	99,5	101,0	102,5	104,0	105,0	106,5	108,0	109,5	111,0	112,5	113,5	115,0	116,5	118,0	119,5	121,0	122,0	123,5	39,8	7,5
7.875 - 8.124	86,0	87,5	88,5	90,0	91,5	93,0	94,5	96,0	97,0	98,5	100,0	101,5	103,0	104,0	105,5	107,0	108,5	110,0	111,5	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	120,0	121,0	122,5	124,0	125,5	40,6	7,6
8.125 - 8.374	87,5	89,0	90,5	92,0	93,5	95,0	96,0	97,5	99,0	100,5	102,0	103,5	104,5	106,0	107,5	109,0	110,5	111,5	113,0	114,5	116,0	117,5	119,0	120,0	121,5	123,0	124,5	126,0	127,5	41,3	7,7
8.375 - 8.624	89,5	91,0	92,5	94,0	95,0	96,5	98,0	99,5	101,0	102,5	103,5	105,0	106,5	108,0	109,5	111,0	112,0	113,5	115,0	116,5	118,0	119,0	120,5	122,0	123,5	125,0	126,5	127,5	129,0	42,0	7,8
8.625 - 8.874	91,5	93,0	94,0	95,5	97,0	98,5	100,0	101,5	102,5	104,0	105,5	107,0	108,5	110,0	111,0	112,5	114,0	115,5	117,0	118,5	119,5	121,0	122,5	124,0	125,5	126,5	128,0	129,5	131,0	42,7	8,0
8.875 - 9.124	93,0	94,5	96,0	97,5	99,0	100,5	101,5	103,0	104,5	106,0	107,5	109,0	110,0	111,5	113,0	114,5	116,0	117,5	118,5	120,0	121,5	123,0	124,5	126,0	127,0	128,5	130,0	131,5	133,0	43,5	8,1
9.125 - 9.374	95,0	96,5	98,0	99,5	101,0	102,0	103,5	105,0	106,5	108,0	109,0	110,5	112,0	113,5	115,0	116,5	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	125,0	126,0	127,5	129,0	130,5	132,0	133,5	134,5	44,2	8,2
9.375 - 9.624	97,0	98,5	100,0	101,0	102,5	104,0	105,5	107,0	108,5	109,5	111,0	112,5	114,0	115,5	116,5	118,0	119,5	121,0	122,5	124,0	125,0	126,5	128,0	129,5	131,0	132,5	133,5	135,0	136,5	44,9	8,4
9.625 - 9.874	99,0	100,0	101,5	103,0	104,5	106,0	107,5	108,5	110,0	111,5	113,0	114,5	116,0	117,0	118,5	120,0	121,5	123,0	124,0	125,5	127,0	128,5	130,0	131,5	132,5	134,0	135,5	137,0	138,5	45,6	8,5
9.875 - 10.124	100,5	102,0	103,5	105,0	106,5	107,5	109,0	110,5	112,0	113,5	115,0	116,0	117,5	119,0	120,5	122,0	123,5	124,5	126,0	127,5	129,0	130,5	131,5	133,0	134,5	136,0	137,5	139,0	140,0	46,4	8,6
10.125 - 10.374	102,5	104,0	105,5	106,5	108,0	109,5	111,0	112,5	114,0	115,0	116,5	118,0	119,5	121,0	122,5	123,5	125,0	126,5	128,0	129,5	131,0	132,0	133,5	135,0	136,5	138,0	139,0	140,5	142,0	47,1	8,7
10.375 - 10.624	104,5	105,5	107,0	108,5	110,0	111,5	113,0	114,0	115,5	117,0	118,5	120,0	121,5	122,5	124,0	125,5	127,0	128,5	130,0	131,0	132,5	134,0	135,5	137,0	138,5	139,5	141,0	142,5	144,0	47,8	8,9
> 10.624	108,0	109,5	111,0	112,5	113,5	115,0	116,5	118,0	119,5	120,5	122,0	123,5	125,0	126,5	128,0	129,0	130,5	132,0	133,5	135,0	136,5	137,5	139,0	140,5	142,0	143,5	145,0	146,0	147,5	49,3	9,1

Tabel 7

Stikstof en fosfaat in eieren

Waarvoor gebruiken?

Met deze tabel berekent u de hoeveelheid stikstof en fosfaat in eieren die u aan- en afvoert. U bepaalt met deze tabel ook de hoeveelheid stikstof en fosfaat die aan het begin en het einde van het jaar op voorraad is.

Hoe gebruiken?

Voor de berekening vermenigvuldigt u het aantal aan- en afgevoerde eieren (in kilogram) met de norm die hierbij hoort. Voor de berekening van de begin- en eindvoorraad vermenigvuldigt u het aantal eieren (in kilogram) in voorraad met de norm die daarbij hoort.

	Kg stikstof per kg ei	Kg fosfaat per kg ei
Consumptie-eieren van kippen	0,0185	0,0039
Broedeieren van kippen	0,0193	0,0044
Eieren van kalkoenen	0,0194	0,0046
Eieren van eenden	0,0195	0,0045
Eieren van andere dieren	0,0190	0,0040

Tabel 8

Opbrengst en stikstof en fosfaat in diervoer

Waarvoor gebruiken?

Deze tabel gebruikt u voor het bepalen van de gebruikte hoeveelheid voer voor staldieren die u heeft gebruikt. Daarbij gaat het om het voer dat u op uw eigen bedrijf produceert. U berekent ook hoeveel stikstof en fosfaat daarin zat. Er zijn forfaits voor ruwvoer en enkelvoudig diervoer. En er zijn forfaits voor de totale opbrengst per hectare en voor droge stof.

Hoe te gebruiken?

U vermenigvuldigt per gewas (het voer voor de dieren) het aantal hectare van dat gewas met de stikstof- en fosfaatgehalten uit de tabel. Voor de bepaling van de hoeveelheid stikstof of fosfaat van de begin- of eindvoorraad vermenigvuldigt u per gewas het gewicht met de forfaitaire gehalten van vers gewicht of droge stof gewicht.

Product als co-materiaal

Gebruikt u 1 van de producten als co-materiaal in een co-vergistingsinstallatie? Dan kunt u voor de forfaitaire gehalten gebruikmaken van de forfaits van het betreffende product. Lees meer over co-vergisting op onze website.

Gewas	Opbrengst (ton ds/ha)	Opbrengst (ton product/ha)	Stikstofgehalte (kg stikstof/ ton ds)	Fosfaatgehalte (kg fosfaat/ ton ds)	Stikstofgehalte (kg stikstof/ton vers product)	Fosfaatgehalte (kg fosfaat/ton vers product)
Snijmaïs	16,1	44,6	11,3	4,5	4,0	1,6
Maïskolvenschroot	7,8	14,0	14,4	5,7	7,6	3,0
Corncobmix (100% spil)	7,9	15,0	15,5	6,9	8,1	3,6
Corncobmix (25% spil)	7,9	12,4	15,0	6,9	9,5	4,3
Korrelmaïs	7,9	9,1	12,2	5,5	10,5	4,8
Gehele plant silage	8,8	10,5	17,6	6,9	5,7	2,2
Tarwe	7,6	8,8	20,9	7,5	17,9	6,4
Erwten	5,5	6,5	37,5	9,8	32,5	8,5
Gerst	5,9	6,8	18,5	8,2	13,9	7,1
Aardappelen (vers)	9,9	49,1	16,8	4,6	3,4	0,9
Aardappelen (kuil)	¹	¹	10,4	4,6	3,3	1,5
Appelen	¹	¹	4,2	1,6	0,7	0,3
Graanstro (rogge)	3,6	4,3	4,6	2,3	3,9	1,9
Graanstro (tarwe)	3,5	4,1	6,6	2,1	5,8	1,8
Grashooi	¹	¹	21,1	6,2	17,8	5,2
Graskuil	¹	¹	27,9	9,4	12,4	4,2
Graszaadstro	¹	¹	9,9	4,4	8,5	3,7
Rogge	3,3	3,8	15,5	8,2	16,0	7,1
Uien	6,0	51,0	21,6	6,9	2,5	0,8
Voederbieten	15,5	100,0	12,5	4,6	1,7	0,6
Witlofwortelen	²	²	8,2	5,7	1,2	0,9
Kaaswei			37,0	24,4	1,3	0,9

ds = droge stof

ha = hectare

- Opbrengst is sterk afhankelijk van teeltmethode en tijdstip van oogsten en het betreft vaak een deel van de totale opbrengst van het jaar.
De jaaropbrengst is afhankelijk van de stikstofgift
- Altijd aanvoer van andere bedrijven, waarbij geen relatie met oppervlakte te maken is.

Tabel 9

Werkzame stikstof landbouwgrond

Waarvoor gebruiken?

Met de werkingscoëfficiënt berekent u hoeveel werkzame stikstof in de mest zit die u op uw bedrijf gebruikt. Dit doet u alleen voor de stikstofgebruiksnorm. Voor de gebruiksnorm dierlijke mest rekent u met alle stikstof die in de dierlijke mest zit.

Hoe gebruiken?

De werkzame stikstof in de mest berekent u zo:

De hoeveelheid gebruikte mest x het passende percentage (werkingscoëfficiënt).

Dit doet u voor alle organische mestsoorten die u op uw bedrijf heeft gebruikt. Er zijn verschillende werkingscoëfficiënten. Deze zijn afhankelijk van:

- de mestsoort;
- de herkomst;
- het type bedrijf (met of zonder beweiding);
- het tijdstip van gebruik.

Voor kunstmest rekent u met een werkingscoëfficiënt van 100%.

Beweiden of volledig maaien?

U bepaalt in 1x voor uw hele bedrijf of uw grasland wordt gezien als grasland met beweiden of grasland met volledig maaien.

Voorwaarden voor grasland met volledig maaien:

- U weidt alleen jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar.
- Het aantal stuks jongvee in de wei is niet groter dan het aantal ouderdieren op uw bedrijf.
- Dieren die u voor de hobby houdt mag u weiden. U telt ze niet mee.

Mengsels van mest

Heeft u een mengsel van mestsoorten? Dan rekent u met de werkingscoëfficiënt van het type mest (in het mengsel) met de hoogste werkingscoëfficiënt. Zit er in het mengsel een mestsoort die niet in deze tabel staat? Reken dan met een werkingscoëfficiënt van 100%.

Kunt u laten zien wat het aandeel stikstof is van alle mestsoorten van het mengsel? Dan mag u de werkingscoëfficiënt ook apart berekenen voor elke gebruikte mestsoort.

Digestaat

Voor digestaat uit de covergistingsinstallatie geldt de werkingscoëfficiënt van de mest die bij het vergisten is gebruikt. Lees meer over covergisting op onze website.

Mestscheiding

Na mestscheiding ontstaat een dunne en een dikke fractie. Voor dunne fractie staat een werkingscoëfficiënt in deze tabel. De dikke fractie na mestscheiding zien we als vaste mest. De werkingscoëfficiënt van vaste mest staat in de tabel.

Tabel 9 Werkzame stikstof landbouwgrond

Soort en herkomst meststof ¹	Toepassing ¹	Werkings- coëfficiënt in procenten
Drijfmest en dunne fractie		
Drijfmest van graasdieren op het eigen bedrijf geproduceerd	Op bedrijf met beweiding ²	45
	Op bedrijf zonder beweiding ³	60
Drijfmest van graasdieren aangevoerd		60
Drijfmest van varkens	Op klei en veen	60
	Op zand en löss	80
Drijfmest van overige diersoorten		60
Dunne fractie na mestbewerking en gier		80
Vaste mest		
Vaste mest van graasdieren op het eigen bedrijf geproduceerd	Op bouwland op klei en veen, van 1 september t/m 31 januari	30
	Overige toepassingen op bedrijf met beweiding ²	45
	Overige toepassingen op bedrijf zonder beweiding ³	60
Vaste mest van graasdieren aangevoerd	Op bouwland op klei en veen, van 1 september t/m 31 januari	30
	Overige toepassingen	40
Vaste mest van varkens, pluimvee en nertsen		55
Vaste mest van overige diersoorten	Op bouwland op klei en veen, van 1 september t/m 31 januari	30
	Overige toepassingen	40
Overig		
Compost		10
Champost		25
Zuiveringsslib		40
Overige organische meststoffen		50
Mengsels van meststoffen ⁴	Voor mengsels geldt de werkingscoëfficiënt van de meststof met de hoogste werkingscoëfficiënt die het mengsel bevat	

1 Zonder nadere vermelding geldt de werkingscoëfficiënt voor alle grondsoorten, ongeacht herkomst en voor het hele jaar, tenzij aanwenden op basis van het Besluit gebruik meststoffen is verboden.

2 De werkingscoëfficiënt voor een bedrijf met beweiding mag u alleen toepassen, als uw bedrijf ook de stikstofgebruiksnorm voor beweide grasland toepast.

3 De werkingscoëfficiënt voor een bedrijf zonder beweiding past u toe, als u op uw bedrijf ook de stikstofgebruiksnorm voor grasland zonder beweiding toepast.
Onder een bedrijf zonder beweiding valt ook een bedrijf waar uitsluitend jongvee van runderen niet ouder dan twee jaar wordt geweid, voor zover het aantal stuks jongvee in de wei niet groter is dan het aantal op het bedrijf gehouden ouderdieren. Daarnaast mogen hobbymatig gehouden dieren worden geweid.

4 Als een mengsel een meststof bevat die niet in de tabel staat, geldt een werkingscoëfficiënt van 100%.

Tabel 10

Varkens en pluimvee omrekenen naar eenheden

Waarvoor gebruiken?

U rekent met deze normen uit hoeveel varkensenheden (VE) of pluimvee-eenheden (PE) u heeft. U weet na de berekening hoeveel productierechten u nodig heeft om de dieren te mogen houden.

U heeft geen productierechten nodig wanneer u:

- minder dan 250 pluimvee-eenheden houdt;
- minder dan 3 varkens- eenheden houdt

Hoe gebruiken?

U rekent het aantal dieren dat u in een jaar houdt, om naar VE en PE. Dit doet u voor elke diercategorie. Het gemiddeld aantal dieren dat u in een jaar heeft, vermenigvuldigt u met de omrekenfactor van de diercategorie.

Vleeskalkoenen

U bepaalt het gemiddeld aantal vleeskalkoenen met de datum van de afvoer van de hennen. Dit geldt ook als u de hanen enkele weken langer op het bedrijf heeft.

Diercategorie-nummer	Diersoort	Omrekenings-factor
400	Fokzeugen inclusief biggen jonger dan 6 weken (ten minste eenmaal gedekt of geïnsemineerd: gaste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, zeugen waarvan de biggen gespeend zijn en waarvan de biggen aan een ander bedrijf worden geleverd ca. 6 weken na hun geboorte)	1,97 ve
401	Fokzeugen inclusief biggen biggen tot een gewicht van 25 kg (ten minste eenmaal gedekt of geïnsemineerd: gaste zeugen, gedekte maar nog niet drachtige zeugen, drachtige zeugen, zeugen met biggen, waarvan de biggen worden gehouden tot een gewicht van ca. 25 kg (ook fokzeugen waarvan de biggen op het eigen bedrijf worden gehouden)	2,74 ve
	Opfokzeugen jonger dan 7 maanden (jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden, ook aangeleverde opfokzeugen van ca. 25 kg die worden afgeleverd op ca. 7 maanden of iets ouder en opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf van exact 25 kg, die worden afgeleverd op ca. 7 maanden)	0,96 ve
	Opfokzeugen van 7 maanden en ouder (jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 7 maanden tot de eerste dekking, ook opfokzeugen die zijn aangeleverd op ca. 7 maanden of iets jonger, tot de eerste dekking)	1,59 ve
404	Opfokzeugen van een gewicht van 25 kg tot de eerste dekking (jonge zeugen, nooit gedekt of geïnsemineerd, gehouden voor de fokkerij van ca. 25 kg tot de eerste dekking. Opfokzeugen die zijn aangeleverd op ca. 25 kg, die niet op 7 maanden worden afgeleverd, maar worden aangehouden tot de eerste dekking; ook opfokzeugen afkomstig van het eigen bedrijf die worden aangehouden van exact 25 kg tot de eerste dekking)	1,11 ve
405	Opfokberen (jonge nog niet dekrijpe beren, die worden aangehouden voor de fokkerij, van ca. 25 kg tot ca. 7 maanden of iets ouder; ook beren afkomstig van het eigen bedrijf vanaf exact 25 kg)	1,09 ve
406	Dekberen (dekrijpe beren - ook zoekberen - van ca. 7 maanden en ouder; ook aangeleverde beren van iets jonger dan 7 maanden; beren afkomstig van het eigen bedrijf te rekenen vanaf exact 7 maanden)	1,86 ve

Diercategorie-nummer	Diersoort	Omrekenings-factor
407	Biggen (gespeende biggen die op ca. 6 weken zijn aangeleverd, die worden afgeleverd op ca. 25 kg; ook op 6 weken aangeleverde biggen die op het eigen bedrijf worden aangehouden voor de mesterij, tot exact 25 kg)	0,36 ve
410	Slachtzeugen (zeugen die niet meer gebruikt worden voor de fokkerij, maar worden afgemest)	1,59 ve
411	Vleesvarkens (varkens die doorgaans worden gemest vanaf ca. 25 kg of iets lichter tot ca. 110 kg; ook biggen afkomstig van het eigen, gesloten bedrijf vanaf exact 25 kg)	1 ve
300	Opfokhennen en -hanen van legrassen, jonger dan ca. 18 weken (opfokhennen en -hanen voor de vervanging van hennen en hanen van legrassen, inclusief (groot) ouderdieren, die worden afgeleverd op ca. 18 weken; dieren die op het eigen bedrijf worden aangehouden worden tot exact 18 weken meegeteld)	0,4 pe
301	Hennen en hanen van legrassen, ca. 18 weken en ouder (hennen en hanen - inclusief (groot)ouderdieren - die zijn aangeleverd op ca. 18 weken; ook van het eigen bedrijf afkomstige hennen en hanen - inclusief (groot)ouderdieren -, vanaf exact 18 weken)	1 pe
310	Opfokhennen en -hanen van vleesrassen (opfokhennen en -hanen ter vervanging van (groot)ouderdieren van vleesrassen, die worden afgeleverd op ca. 19 weken; dieren die op het eigen bedrijf worden aangehouden worden tot exact 19 weken meegeteld)	0,5 pe
311	Ouderdieren van vleesrassen (ouderdieren - inclusief grootouderdieren - van vleesrassen, die zijn aangeleverd op ca. 19 weken; ook van het eigen bedrijf afkomstige (ouder)dieren, vanaf exact 19 weken)	1,48 pe
312	Vleeskuikens (kuikens die voor de slacht worden afgeleverd)	0,48 pe
200	Jonge kalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren ca. 0 tot ca. 6 weken, gehouden op een quarantainebedrijf)	0,52 pe
201	Opfokkalkoenen (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 6 tot ca. 30 weken, gehouden op een opfokbedrijf)	2,94 pe
202	Kalkoenen ouderdieren (hennen en hanen voor de productie van broedeieren van ca. 30 weken en ouder)	4 pe
210	Vleeskalkoenen (vanaf het opzetten bij aanvang van de mestperiode tot de aflevering voor de slacht)	1,58 pe

Tabel 11

Normen en mestcodes aanvoer en afvoer (dierlijke) mest

Waarvoor gebruiken?

De forfaitaire gehalten aan stikstof en fosfaat per ton mest, onderscheiden naar diersoort, diercategorie en mestsoort, gebruikt u voor de bepaling van de hoeveelheid fosfaat en stikstof in (dierlijke) mest die in een jaar forfaitair (dus zonder te wegen, bemonsteren en analyseren) van uw bedrijf is afgevoerd of aangevoerd. Voor een aantal mestcodes is geen forfait vastgesteld.

Hoe te gebruiken?

Voor de berekening vermenigvuldigt u de hoeveelheid aan- en afgevoerde (dierlijke) mest met de bijbehorende norm. Voert u de mest van uw bedrijf af zonder wegen, bemonsteren en analyseren? Vermeld dan de mestcodes op het Vervoersbewijs Dierlijke Mest. Vermeld ook de juiste opmerkingscode. Op onze website vindt u de voorwaarden voor het forfaitair afvoeren van (dierlijke) mest.

Diersoort	Omschrijving	Mestcode	Kg stikstof per ton	Kg fosfaat per ton
Rundvee	Vaste mest	10	6,4	3,2
	Filtraat na mestscheiding	11	4,0	1,3
	Gier	12	4,0	0,2
	Koek na mestscheiding	13	16,9	9,8
	Drijfmest behalve van vleeskalveren	14	4,0	1,5
	Bewerkte kalvergier	17	4,2	5,0
	Vleeskalveren, witvlees	18	3,2	1,2
	Vleeskalveren, rosevlees	19	5,5	2,2
Kalkoenen	Mest, alle systemen	23	30,1	22,9
Kippen	Drijfmest	30	9,9	6,2
	Dieppitstal, kanalenstal	31	24,3	22,1
	Mestband	32	26,0	20,9
	Mestband + nadroog	33	32,6	26,3
	Geheel of gedeeltelijk strooiselstal (incl. volièrestal/scharrelstal)	35	26,8	24,9
Vleeskuikens en parelhoenders	Mest, alle systemen	39	31,1	15,4
Varkens	Vaste mest	40	8,1	8,0
	Filtraat na mestscheiding	41	6,8	1,6
	Gier	42	2,0	0,9
	Koek na mestscheiding	43	25,7	21,4
	Drijfmest fokzeugen, incl. biggen, opfokzeugen/-beren, dekberen	46	3,8	2,4
	Drijfmest vleesvarkens	50	6,4	3,8
Schapen	Mest, alle systemen	56	8,5	4,7
Geiten	Drijfmest	60	4,8	2,5
	Vaste mest	61	9,1	4,8
Nertsen	Vaste mest	75	27,7	45,7
	Drijfmest	76	7,9	3,1
Eenden	Vaste mest	80	9,7	9,4
	Drijfmest	81	5,8	3,8
Konijnen	Vaste mest	90	11,3	11,7
	Drijfmest met percentage droge stof < 2,5%	91	0,81	0,14
	Drijfmest	92	4,4	3,0
Paarden	Vaste mest	25	4,8	2,5

Diersoort	Omschrijving	Mestcode	Kg stikstof per ton	Kg fosfaat per ton
Ezels	Vaste mest	26	5,0	3,0
Pony 's	Vaste mest	27	4,7	3,2
Herten	Vaste mest	95	7,1	5,3
Waterbuffels	Mest, alle systemen	96	4,1	2,1
Knobbelgans	Vaste mest	97	8,9	8,1
Grauwe gans	Vaste mest	98	8,9	8,1
Fazanten en patrijzen	Vaste mest	99	32,6	17,7
Struisvogels, emoës en nandoes	Vaste mest	100	23,1	18,7
Vleesduif	Vaste mest	101	23,1	18,7
Bruine rat	Vaste mest	102	11,9	11,7
Tamme muis	Vaste mest	103	11,9	11,7
Cavia	Vaste mest	104	11,9	11,7
Goudhamster	Vaste mest	105	11,9	11,7
Gerbil	Vaste mest	106	11,9	11,7
	Fase 1 substraat	107	5,5	3,1
	Fase 2 substraat ³	108		
	Fase 3 substraat ¹	109	8,0	4,4
	Champost ²	110	7,0	3,9
	Compost ³	111		
	Zeer schone compost ³	112		
	Zuiveringsslib vloeibaar ³	113		
	Zuiveringsslib steekvast ³	114		
	Kunstmest ³	115		
	Overige mestsoorten ³	116		
	Gescheiden champost ⁴	117	7,1	4,1

- 1 Fase 3 substraat is het product dat van het compostbedrijf wordt vervoerd naar de champignonkwekerij.
- 2 Champost is het product dat van de champignonkwekerij wordt afgevoerd.
- 3 Voor deze mestcodes zijn geen forfaits vastgesteld.
- 4 Gescheiden champost: de doorgroeide dekaarde wordt gescheiden van het champignonsubstraat. De met mycelium doorgroeide dekaarde met champignonresten die overblijft na scheiding kan worden afgevoerd als overige organische meststof.

Tabel 11b

Opmerkingscodes op VDM

Waarvoor gebruiken?

Bij vraag 4 van het Vervoersbewijs dierlijke mest (VDM) moet u een opmerkingscode invullen als er sprake is van een bepaalde situatie. Het is mogelijk dat u meerdere opmerkingscodes moet invullen. In deze tabel vindt u bij elke opmerkingscode een omschrijving van de situatie.

Omschrijving	Opmerkingscode op VDM
Grensoverschrijdend	
Export naar België	11
Export naar Duitsland	12
Verklaring eigen gebruik op grensperceel in België of Duitsland	13
Export naar Frankrijk	14
Export naar overige landen	19
Import uit België	21
Import uit Duitsland	22
Erkenning als grensoverschrijdend veeteeltbedrijf	23
Import uit Frankrijk	24
Import uit overige landen	29
Hoeveelheidsbepaling	
Levering aan particulier (en andere eindgebruiker zonder relatienummer)	31
Boer-boer	32
Afvoer naar uit gebruik gegeven grond	33
Afvoer naar natuurterrein	34
Afvoer van kleine bedrijven (< 350 kg N en < 3 ha)	35
Afvoer van konijnengier (drogestof < 2,5 %)	36
Keten paardenmest - substraat - champost	37
Bijzonderheden transport	
Geen wegtransport (bijv. pijpleiding KGBI)	42
Wegtransport KGBI	44
Vervoer per schip of trein	45
Gesplitst vervoer van vaste mest	46
Afvoer naar tuincentrum of hovenier	47
Bijzonderheden bemonstering	
Mestmonster verloren gegaan	50
Analyse van het monster mislukt	52
Heranalyse	53
Apparatuur defect	55
Afvoer uit co-vergistingsinstallatie	93
Vervoer van mestkorrels	94
Afgekeurd digestaat	96
Mestverwerkingsplicht	
VDM geldt als mestverwerkingsovereenkomst in het kader van de verwerkingsplicht	61
Uitzonderingen mestverwerkingsplicht	
Regionale afzet	71
Afvoer naar champignonsubstraatbereider	72
Huisvestingssysteem strotorische mest	73

Tabel 11c

Opmerkingscodes op VZC

Waarvoor gebruiken?

Bij vraag 4 van het Vervoersbewijs zuiveringsslib en compost (VZC) moet u een opmerkingscode invullen als er sprake is van een bepaalde situatie. In deze tabel vindt u bij elke opmerkingscode een omschrijving van de situatie.

Omschrijving	Opmerkingscode op VZC
Grensoverschrijdend	
Export naar België	11
Export naar Duitsland	12
Export naar Frankrijk	14
Export naar overige landen	19
Import uit België	21
Import uit Duitsland	22
Import uit Frankrijk	24
Import uit overige landen	29
Hoeveelheidsbepaling	
Levering aan particulier	31
Afvoer naar natuurterrein	34
Afvoer naar tuincentrum of hovenier	47
Onderling gemengd vloeibaar zuiveringsslib	59
Bijzonderheden transport	
Levering eenmalige compostgift	60